

Lesson 18

Jānnen bang we'ey Nabi Ibrahim pinene' we' Tuhanin

Panagna'an 11,12

Assalamu alaikum me' bagayku mapakalehin. Tiya' ku katakdilan we' Tuhanin magaka-aka si ka'am. Iye Tuhan po'on kasanyanganin. Kabaya'annen, we' kēmon me' a'ahin tasabutde duk maglilla' nuhut lān bakas minemesnen, supaya a'ahin makajari kinimmatan bentel we' ne duk supaya siye sinakup dem kasanyanganne te'edin salama-lama. Sinna kami we' makajari kami magpakale balik si ka'am ellew inin programabi inēnan “*Lānin duk a'ahin manjari bentel si matahan Tuhan*”.

Si me' lesson dehelluhin bakas ta'ayate sabab Tuhanin duk lān minemesnen supaya a'ahin ngabentel. Takalet sabab Apu' Adam duk Sitti Hawa, si Kabil duk si Habil, si Set duk si Idris, sabab Nabi Nu duk me' a'a masanen, duk sabab si Nimrod duk luma' malangkew manamal si Babilonin. Kulang du me' kapapu'anten manuhut **Tuhanin duk lān minemesnen supaya siye ngabantel**; ma'ekkahin nuhut **Nakura' Seyitanin duk lāne mangga'i mabentelin**.

Ellew inin takalet istori sabab dembuwa' lella, bantu ēnnen dem Lapal Tuhanin, duk importante iye dem palanu Tuhan manimbul me' tubu'an Apu' Adamin. Niya' bissā dem Kitab sabab iye bu inēnan iye “*bagay Tuhanin*” duk “*sama kēmon makahagadin*.” Kata'uhannu ke bang sine iye? Dembuwa' iye nabi Tuhanin, **Nabi Ibrahim**. Ekka tasabbut sabab Nabi Ibrahim dem Kitab. Diyalem Sulat me' Kanabihanin tasubahat iye labi min tellu hatu. Bang amban kahandak Tuhan, ellew inin duk si me' lesson mapaturulin miha kite bi diyalem Kitab bang ine panolo' sabab lella inēnan *bagay Tuhan* inin. Ellew inin payamante tagna' istori Nabi Ibrahimin, bang **sa'ingge iye pinene' we' Tuhanin** nuhut iye duk bang **we'ey iye pinene'**.

Dehelli amban istorihin subey kata'uhanbi we' tagna' ēn Nabi Ibrahim duma'in *Ibrahim (Abraham)* saguwa' si **Ibram (Abram)**. Si katellu lessonin kitete du bang we'ey si Ibram ginenti'an ēnnen manjari Ibrahim. Saguwa' ellew inin esebun bi we' ēnne tagna'in si *Ibram*. Si kapitulu sempukdembuwa' si jūd Panagna'an kalet sabab we' si Ibram dembuwa'

me' **tubu'an si Sem**. Ta'essebba ke si Sem, si Ham duk si Japet? Siye katellungan anak Nabi Nu. Si ellet si Sem duk si Ibram niya' sempū' pangkat, sali' du duk ellet Apu' Adam duk Nabi Nu, sempū' pangkat du isab. Ēn sama si Ibramin si Tera. Pa'in Kitabin: *“Si Tera inin sama si Ibram duk si Nahor duk si Haran. Manjari si Haran niya' anakne inēnan si Lot.”* (Panagna'an 11:27) Si Lot anak saka si Ibram. Saguwa' sama si Lotin ubus ne matey. Ēn anda si Ibramin si Sarai. *“Saguwa' si Sarai ga' anakan.”* (Panagna'an 11:30) Magdembuwa' sama du si Ibram duk si Sarai saguwa' magseddili sa'idēn.

Si Ibram patenna'annen si puweblo inēnan Ur si lahat Kaldeya, kuwe'itu lahat iyan inēnan Iraq. Puweblo inin ga'i du tala amban Babilon iye lahat bakas sōng paghinangan si Nimrod luma' malangkew manamalin. Me' a'a lahat miya'an sumbade me' tuhan-tuhanden. Sali' du duk kēmon tubu' Apu' Adamin, **si Ibram inin inanakan isab si lahat lindem we' duse**. Sama si Ibramin ga'i du kata'uhanne Tuhan mate'edin, duk si Ibram iye du.

Saguwa' inakahan kite we' dembuwa' ellew **paginta'u Tuhanin dinen pu si Ibram** duk missā si iye. Masa awwalley bang petekka missā Tuhanin deretso si me' a'ahin, pegge' ga' pe niya' Sulat me' Kanabihanin. Kuwe'itu missā Tuhanin si me' a'ahin palabey amban **Kitab**. Hangkan ga'i ne nesessita we' niya' pe takaleta bissā amban diyata' langit atawa kitete bagala, atawa mala'ikat supaya kata'uhante lān mabentel amban Tuhanin. Kahaba' kite mikil-mikil sabab sinulat dem Kitabin, hātinēn, pakale ne kite bi si **suwala Tuhanin**.

Pakale ne kite bi bang ine pa'in Tuhanin pu si Ibram. Si kapitulu sempukduwe, ayat dembuwa' batsate: *“Manjari missā Tuhanin pu si Ibram, pa'inne, ‘Ambananun lahatnu iyan duk me' ka'usbahannun duk luma' metetto'anun duk pī kew si niya' dambuwa' lahat panolo'ante ka'u.’”* (Panagna'an 12:1) Takalenu ke bang ine panganda'akan Tuhan si Ibramin? Da'akne si Ibram tahala' amban luma' samanēn duk ka'usbahannen, tahala' amban lahatnen duk lumengngan pī si dembuwa' lahat panolo'an Tuhanin iye. Bang pikilante manusiya' hadja, hunit te'ed me' panganda'akan Tuhanin, saguwa' gara' Tuhanin ledjiki'anne manamal si Ibram.

Batsate balik ayat iyan duk duwe mapaturulin, supaya kata'uhante bang **ine jānnen** hangkan si Ibram dina'ak we' Tuhanin tahala' amban lahatne duk pī si lahat seddili.

“Manjari missā Tuhanin pu si Ibram, pa'inne, ‘Ambananun lahatnu iyan duk me' ka'usbahannun duk luma' metetto'anun duk pī kew si niya' dambuwa' lahat panolo'ante ka'u. Pa'ekkaku tubu'nun duk hinangku siye bangsa hadje. Ledjiki'ante du kew duk pabantuku ēnnun supaya kew ka'urung ledjiki' si pagkasinu manusiya'in.

Ledjiki'anku du sasuku mamissāhan ka'u mahāpin. Saguwa' sukna'anku sasuku manukna'an ka'uhin. Duk sababnu, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin.'" (Panagna'an 12:1-3)

Ine jānnen hangkan si Ibram dina'ak we' Tuhanin pī si lahat seddili? Inin jānnen: **Gara' Tuhanin hinangne si Ibram bangsa ba'ahu duk kabaya'annen we' amban bangsa inin paguwa' me' nabi Tuhanin duk Manimbul dunyahin.** Iye jānnen hangkan nanggung Tuhanin pu si Ibram pa'inne, *"Pa'ekkaku tubu'nun duk hinangku siye bangsa hadje.... ka'urung kew ledjiki' si pagkasinu manusiya'in... Duk sababnu, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin."*

Inin **bennal importante te'ed.** Tasabutbi iyan? Tapene' si Ibram we' Tuhanin supaya iye manjari sama me' a'a manjari kapapu'an Mangalekkatin bakas pananggung pinapitu si dunya si pesōnganin. Sabab Mangalekkat inin pina'al we' iye Manimbul kmon a'a dem dunyahin supaya sine-sine kahagad si iye, tinimbul iye amban antanan duse duk Seyitan duk amban ebbut narka' salama-lama. Hangkan kitete, pag pinene' we' Tuhanin si Ibram, pesōngne gara'nen we' papitune si dunya Manimbul madusehanin. Bang si Ibram, duma'in iye Manimbul dunyahin, saguwa' **manjari iye sama bangsa ba'ahu. Duk amban bangsa inin paguwa' Manimbul bakas pananggungin.**

Iye miya'an sanggup Tuhan pu si Ibramin – bang tahala' iye amban lahatne duk pī iye si lahat pinakitehan Tuhan iyehin. Kahagad ke si Ibram si Tuhan? Ine tapikilbin? Pa'in Lapal Tuhanin:

"Manjari lumengngan ne si Ibram kuwe' panganda'akan Tuhan iyehin... Pag tahala' si Ibram amban lahat Haran miya'an, umulnen pitumpū' duk limen tahun. Bino'o we' si Ibram andanen, si Sarai duk kamanakannen si Lot. Bino'o we' de kēmon pangalata'den duk kēmon dara'akande si lahat Haranin. Lumengngan ne siye duk ujud tekka siye si lahat Kana'an." (Panagna'an 12:4-5)

Ine jānnen hangkan si Ibram kahagad si Tuhanin duk teyikutanne luma' samanen duk āgamanen? Dembuwa' hadja jānnen. **Si Ibram ngandel si Tuhan.** Ga' kata'uhanne bang hap tungan iye, saguwa' kahagad iye si lapal Tuhanin, pa'inne, *"Tahala' kew! Bang kew tahala' ledjiki'ante kew te'ed!"* Ngandel si Ibram si Tuhanin duk tahala' iye sa dina'ak we' Tuhanin. Duk pegge' kapangandelan Tuhanin, panolo'anne iye tudju lahat **Kana'an**, kuwe'itu lahat iyan inēnan Palestine atawa Isra'el.

Ubus pa'in Kitabin: *"...maglengngan ne disi Ibram la'i diyalem lahat miya'an... Masa miya'an niya' la'i me' bangsa Kana'an maglahat. Pakite Tuhanin pu si Ibram, duk pa'inne, "Pangurungku lahat inin si me' tubu'nun."* (Panagna'an 12:6-7) Na, ta'ayate tu'u we' Tuhanin, iye mananggung pu si

Ibramin we' hinangne iye sama bangsa ba'ahu, sanggupanne isab si Ibram lahat ba'ahu. Pag pakitehan Tuhanin dinen pu si Ibram iye hātinen we' nanggung iye, pa'inne, *“Pangurungku lahat inin si me' tubu'nun.”*

Niya' takitete tu'u palabi amban kata'u manusiya'in. Dem lahat Kana'an miya'an niya' a'ane la'i. Sa'ingge makajari we' si Ibram duk tubu'nen manjari depu' lahat miya'an? **Si Ibram pitumpuklimen tahun umulnen. Andanen ennempuklimen tahun bu ga' niya' anakde.** Makajari ke we' duwe a'a bahi' tege anak duk sarang tubu'den supaya penno'ande lahat miya'an? Sa'ingge iyan makajari?

Hinangte inin upama magpahāti me' pananggung Tuhan pu si Ibramin. Upama niya' a'a bahi' amban lahat tala pitu si Pilipinas bu ga' niya' anakne. Magtuhut iye duk andane – a'a bahi' du isab – bu ga'i iye anakan. Pag tekka siye, niya' missā si siye, pa'inne, *“Si pesōngan ka'u duk tubu'nun manjari depu' kēmon lahat Pilipinasin!”* Sumaye a'a bahi'in duk pa'inne, *“Da'a kew magulahan! Tubu'kun magdapu' si lahat inin? Bu ga' niya' bisan anakku! Bahi' ne ku; ga' niya' anakku, duk andakun ga'i anakan – bu ka'u, pa'innu we' nge'ekka tubu'kun duk siye magdapu' si Pilipinasin? Kaw kew ga'i hāp dem kōknun!”*

Kaw upama inin kuwe' bentuk a'a binalew; saguwa' arak sa miya'an sanggup Tuhan pu si Ibramin – a'a bahi' iye duk ga' niya' anakne, duk andanen ga'i anakan. Pakale ka'am bang ine sanggup Tuhanin pu si Ibram si kapitulu sempuktellu. Pa'inne,

“Kēmon lahat takitenun pangurungku du ka'u duk me' tubu'nun salama-lama. Pa'ekaku du me' tubu'nun kuwe' ekkahan begumbunin. Bang niya' a'a meke'itung begumbunin ta'itungne isab me' tubu'nun. Lumenggan kew, latagun luhahan lahat pangurungku ka'uhin.”
(Panagna'an 13:15-17)

Bakas tinumanan ke we' Tuhanin bakas pananggungnen? Hinangne ke si Ibram bangsa hadje? Pangurungne ke lahat Kana'anin si me' tubu' si Ibramin? Bugtu' hinangne kēmon! Si me' lesson mapaturulin, takitete we' si Ibram manjari sama bangsa Hibrani. Bu si bangsa iyan pangurung we' Tuhanin lahat miya'an, kuwe'itu inēnan lahat Israel.

Ubub pa'in Kitabin: *“Ubub ngahinang iye pagkurbanan la'i si Tuhan pamahadjene Tuhan mapakite si iyehin. Amban miya'an pala'us iye tudju pi si me' kekūdan si silangan Betel. La'i iye pahegpa' Ngahinang iye pagkurbanan la'i, duk numba iye tudju Tuhan.”* (Panagna'an 12:7,8) Ine hininang we' si Ibram dehellu pag tekka iye la'i si lahat pananggung Tuhanin? Numbali' iye hayep duk eggasne diyata' pagkurbanan bakas hininangnen. Si Ibram, magkurban du isab iye si Tuhan, sa si Habil duk si Setin, duk sa si Idris duk Nabi Nuhin. We'ey hinangne sa miya'an? Hinangne inin pegge' kata'uhanne we' tewwa' sara' Tuhanin, pa'inne: *“Ta'ampun hadja duse*

manusiya'in bang niya' laha' bu'us.” (Hibrani 9:22) **Si Ibram sali' du duk kēmon tubu' Apu' Adamin dusehan du isab.** Iye hadja jānnen hangkan Tuhanin ga'i hinangne ine duse si Ibramin pegge' kahagad iye si Tuhan duk sōnganne si iye laha' kurbanin. **Laha' kurbanin dalilan Mangalekkat Masutsi** mapitu si dunya si pesōnganin matey ganti' madusehanin.

Sōng tayim ne. Importante te'ed me' bakas inistadite bi ellew inin duk ga'i subey tekeyipatte bi. Tasabutbi ke kuwe'itu bang **we'ey** si Ibram dina'ak we' Tuhanin tineyikutan luma' samanen duk lumengngan pī si lahat seddili? Awe', mabaya' Tuhanin ngahinang si Ibram **bangsa ba'ahu**, bu bangsa ba'ahu inin hinang “*gawang ledjiki*” para si kēmon bangsa si dunya. Me' gara' Tuhan para pu si Ibramin **sinakup si palanu Tuhan mahāp manamalan** bakas tasabbutne ne la'i si Likus miya'an ellew pag duse kapapu'anten Apu' Adam duk Sitti Hawa. Ta'essebba ke we' bakas nanggung Tuhanin Dembuwa' pitu si dunya nimbul me' tubu'an Apu' Adamin amban antanan Seyitan? Amban Apu' Adam taman masa si Ibram duwe ngibu tahun ne palabey bu **ga' pe takeyipat Tuhanin sanggupnen.**

Ellew inin bakas kitete we' pegge' kapangandelan Tuhanin, pene'ne si Ibram supaya iye manjari sama dembuwa' bangsa, bu amban bangsa inin Manimbulin pitu si dunya sa pananggungnen. Hangkan sinanggupan si Ibram we' Tuhanin, pa'inne, “*Pa'ekkaku tubu'nun duk hinangku siye bangsa hadje. Ledjiki'ante du kew duk pabantuku ēnnun supaya kew ka'urung ledjiki' si pagkasinu manusiya'in. Ledjiki'anku du sasuku mamissāhan ka'u mahāpin. Saguwa' sukna'anku sasuku manukna'an ka'uhin. Duk sababnu, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin.*’ ” (Panagna'an 12:2,3)

Tasabutbi ke lesson ellew inin? Niya' duwe panilew sabab me' bakas ta'ayate ellew inin. **Ka'issa: Ine jānnen hangkan da'ak Tuhanin si Ibram tahala' amban luma'ne duk pī si lahat seddili?** Iye jānnen pegge' gara' Tuhanin hinangne si Ibram bangsa ba'ahu. **Kaduwe: Ine jānnen hangkan Tuhanin mabaya' ngahinang si Ibram bangsa ba'ahu?** Iye jānnen pegge' gara' Tuhanin we' amban bangsa ba'ahu inin pangurungne kite bi me' nabihin, duk Kitabin duk ujudnen Manimbulin. Na, kitete we' pag pinene' we' Tuhanin si Ibram, **pesōngne gara'nen we' papitune si dunya Manimbulin para si madusehanin.**

Na, me' bagayku, padeheng ne kite bi ellew inin. Si lesson balik – bang amban kahandak Tuhanin – ayate bang we'ey si Ibram inēnan “bagay Tuhanin” ... Karayaw iledjiki'an kew sasangnu mikil-mikil sabab sanggup pu si Ibram inin, pa'inne:

“Hinangku du me' tubu'nun dambuwa' bangsa hadje.... ka'urung ledjiki' kew si pagkasinu manusiya'in.... Duk sababnu, iledjiki'an du isab kēmon bangsa dem dunyahin.’ ” (Panagna'an 12:2,3)